

Prekenverkstedet



<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

5.søndag i Påsketiden - 14. mai 2017

Prekentekst: Joh 15,1-8

Lesetekst I: Hos 14,5-9 / Apgj 4,32-35

Lesetekst II: Rom 11,13-20

Det sanne vintreet

Innledning

Bibelens forfattere bruker i utstrakt grad *trær* som metafor. Det var sannsynligvis ikke store vidstrakte skoger i Israel på bibelsk tid heller, men trær var viktige og ikke minst oliventrær, fikentrær og vintrær. Fikentre og vintre, fiken og druer, nevnes nesten uten unntak samtidig i skriften. Dette antakelig fordi det var vanlig å plante noen fikentrær midt i vingården (Luk 6.13). Slik kunne de store og omfangsrrike fikentrærne gi ly for både regn og sol til vin-rankene som gartneren sjelden lar bli høyere enn mannshøye, men kan ha mange meter lange greiner. Bibel 2011 bruker ordet *vintre* bare her i Joh 15. *Vinstokk* brukes 19 ganger, og *vinranke* brukes en gang om det Josva og Kaleb tok med seg fra Kanan. (4 Mos 13,23) I Salme 80 og Jer 2 sammenlignes Israel med en vinstokk, mens det i Jes 5 er vingården som blir brukt.

Til teksten

Israel gjorde opprør mot Herren og kunne ikke lenger være det vintreet de var tenkt til. (Jer 2.21) I avskjedstalen til disiplene løfter Jesus denne metaforen opp på et enda høyere nivå. Nå er *han* det *sanne* vintreet! Den som steller med *det* treet, er «min Far» for han er fortsatt vinbonden slik både Jesaja og Salmene forteller det. Det er Far som beskjærer og renses treet, men disiplene som utgjør greinene på Jesus-treet, behøver ikke renses slik alle nyplantede trær måtte i en treårsperiode (3 Mos 19.23).

De var alt rene – etter i tre år å ha tatt til seg av Jesu ord. Denne renheten kan de beholde så lenge de holder fast på Hans ord. Det vil også være eneste forutsetning for at de skal kunne bære frukt. Løse, avbroke greiner brennes opp. Men i Åndens samfunn med Jesus vil de kunne be om kraft og næring slik at de bærer mye frukt. Slik vil Far få ære av deres virksomhet.

Til prekenen

Dagens tekst utfordrer oss fordi vi mennesker her sammenlignes med greiner, som uten å kunne protestere eller sette seg til motverge, blir behandlet av gartneren. Vi vil ha medbestemmelse, helst selvbestemmelse, og ikke la andre overta styringen over våre liv. I så måte skiller vi oss på ingen måte fra Israel. Også her bør Paulus sine ord til korinterne være aktuelle: *Disse hendelsene er advarende eksempler for oss. De skal lære oss ikke å ha lyst til det onde, slik de hadde.* (1 Kor 10.6) På sammen måten har Gud gitt oss mange klare uttrykk for hvor omsorgsfull og trofast han er.

Gang på gang tar han seg av sitt folk igjen, og
«Når jeg i skriften ser du mange under,
som Gud har gjort fra første Adams tid.

*Og ser hvor trofast Herren alle stunder
har ført sitt folk igjennom livet strid...
da bryter lousang ifra sjelen ut..»*

Og under over alle under er at Gud selv ble menneske, et vintre der hver den som tror på ham, skal få være greiner og få det stell og den omsorg som bare en skaper kan gi sin skapning. Denne omsorgen gir Han på ulike måter. Her nevnes «det ordet jeg har talt til dere» og bønner. I Romerbrevet 11 skriver Paulus om sevja fra rota. Er rota hellig, blir greinene det også, gjennom den sevja de tar til seg. Her er det også en veldig trøst for dem som har falt fra. Det er fare for at den som ikke blir værende i Kristus, visner og kastes på ilden, men på samme måten som Israel både falt fra og kan podes inn igjen, vil også enhver av oss igjen få komme tilbake selv om vi tilhører «et vilt» tre.

Progresjon

I det Jesus her sier er det en progresjon i greinenes ytelse. Først taler han om å bære eller ikke bære frukt. Det er et enten eller. Det er bare hvis greina blir på treet, den kan bære frukt. Og det er ikke tale om alternative trær! Så sier han at det går an å bære *mer* frukt. For alle som bærer frukt, «renser han så den bærer mer frukt». Tidligere ble det brukt et begrep for dette. Det var *helliggjørelse*. Enklest kan det vel sies å bety vekst, og det passer godt inn i vårt bilde om greinene. Så lenge de tar til seg ny sevje, får lys og regn, vokser de og får dermed mulighet til å bære mer frukt. Slik kan det til sist bli *mye* frukt.

Dette har for mange vært utfordrende. Hva slags frukt er det tale om? Hvordan kan jeg registrere om jeg bærer frukt, mye eller lite? Kanskje nettopp det, som er vår største utfordring, her kan bli vår største trøst. Herren er suveren, han steller med oss etter sin gode farsvilje. Han har skapt oss og kjenner oss. Derfor er han også den som vet hva som er best for oss. Vi skal få hvile i Hans hender og sette vår trang til selvbestemmelse til side. Men da skulle vi vel også kunne lite på at Han ved sitt ord og ved sitt bord gir oss det som vil frambringe frukt? Er det ikke også derfor det er så naturlig å spørre: Når så vi deg sulten eller tørst eller fremmed eller uten klær eller syk eller i fengsel? Da gir han oss dette svaret: ved det dere gjør for en av disse mine minste, blir min Far æret.

Utfordring

1. Bli i meg! *Jeg gir dem evig liv. De skal aldri i evighet gå tapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd.* (Joh.10.28) Det er du som har valget om å bli i din dåpspakt eller å forlate den. For mange av oss er den største utfordringen å oppdage hva vi virkelig har av goder og rettigheter i det paktsforholdet.
2. Sørg for at oppsugingen av de åndelige næringsstoffene er regelmessig og god. Om både tilhørigheten til Kristus og frukten av det er av bare nåde, gratis tildeling, så er det likevel et viktig åndelig arbeid å forvalte gaven. Så konkret må mange av oss være at vi setter av tid daglig til å bevisstgjøre oss på å være grein på Guds vidunderlige vintre.

Per Larsen

Tidl. misjonssekretær i Israelsmisjonen

per-larsen@lyse.net